

Samenvatting Aardrijkskunde

Hoofdstuk 4.1:

Strijdtoneel: waar, waarom en hoe?

We spreken van een **gewapend conflict**, als er in een jaar bij een conflict ten minste 25 doden vallen. Conflicten ontstaan waar een groep mensen macht uitoefent op een andere groep, terwijl die daar niet van gediend is.

Meestal worden conflicten als volgt ingedeeld:

- ☐ **Internationale conflicten** spelen zich tussen landen af, zoals de Tweede Wereldoorlog.
- ☐ **Binnenlandse conflicten** of **burgeroorlogen** blijven binnen de grenzen van een land. (vaak opstandelingen)

Wanneer het buitenland zich ermee bemoeit, kan zo iets snel een **geïnternationaliseerd conflict** worden.

Hoe trek je een grens?

Een staat is een gebied met een grens eromheen. Binnen een staat gelden wetten en regels waaraan de mensen zich moeten houden. Wanneer mensen in een staat voelen dat ze bij elkaar horen vormen ze één **volk**. Het woongebied van een volk noem je **territorium**. **volk + staat + territorium = weinig reden tot een conflict**.

Grenzen ter discussie

Grenzen zijn bedacht door machthebbers. De wens van een volk om zich van een staat af te scheiden noem je **separatisme**. Daarbij spelen zowel de economie als cultuur een belangrijke rol. China zetten de oei goeren in **heropvoedingskampen**, omdat het volk steeds meer nadruk legt op het geloof en hun eigen cultuur.

Internationaal is er veel aandacht voor deze situatie.

Leerdoelen

- ☐ Je weet waar gewapende conflicten in de wereld voorkomen —> Tussen landen en binnen de grenzen van een land
- ☐ Je begrijpt waardoor binnenlandse conflicten kunnen ontstaan —> Dat komt meestal, doordat opstandelingen het niet eens zijn met de regering.

Hoofdstuk 4.2:

Economische oorzaken

De winning van natuurlijke hulpbronnen leidt vaak tot **ecologische problemen**.

Goudwinning vervuult de rivieren, de gaswinning door fracking het grondwater en lekkende oliepijpleidingen de grond/gebieden.

De onrechtvaardigheid hiervan maakt de kans op conflicten heel groot.

Culturele en demografische oorzaken

Er zijn vaak conflicten tussen culturen en religies. Toch is cultuur of religie op zichzelf meestal niet de oorzaak van conflicten.

Deze oorzaak ligt vaker in een combinatie van een oneerlijke verdeling van macht en een gevoel van achterstelling en armoede. Dat zie je ook aan landen met een zogenaamde **jeugdbult** (15 tot 29 jarigen) in de bevolkingsopbouw.

Vooraf een hoge werkloosheid onder jongeren leidt tot frustratie en verzet tegen de machthebbers.

De rol van de overheid

In conflictgebieden is vaak een **dictatuur** aan de macht. Dat betekent dat de macht bij één persoon of kleine groep ligt. Soms is er sprake van een **fragile state**, dat is een zeer zwakke/kwetsbare staat. In deze landen heeft de overheid vrijwel geen controle en is er veel corruptie, misdaad en economische chaos.

Veel landen zitten hier tussenin. Hier is dan wel een democratie (stemrecht), maar de staat zorgt niet goed voor alle burgers. In landen die goed scoren op de fragile states index worden conflicten meestal niet op een gewelddadige manier uitgevochten. Dit komt doordat de '**gouden regels**' die vrede bevorderen wel goed worden nageleefd.

Leerdoelen

- ☐ Je weet welke oorzaken van conflicten er zijn ———> Economische, culturele en demografische oorzaken.
- ☐ Je begrijpt het verband tussen het uitbreken van conflicten, het tot stand brengen van vrede en de rol van de overheid daarin ———> Als er een conflict uitbreekt, dan zorgen de gouden regels, die vrede bevorderen.
- ☐ Je kunt in een conflict de verschillende partijen en hun standpunten onderscheiden en tegen elkaar afwegen ———> Een voorbeeld hiervan is dat de grote mijnbedrijven vinden dat hun belangen voorgaan op schoon drinkwater voor de boeren die rond de mijnen leven. Terwijl De boeren juist vinden dat hun schoon drinkwater voorgaat op de belangen van de grote mijnbedrijven.

Hoofdstuk 4.3:

Sociale gevolgen

Om een vijand op de knieën te krijgen, wordt vaak doelbewust de angst en ellende onder burgers vergroot. Met bommen gooien, uithongeren van stedelijke bevolking, kindsoldaten en massamoorden zijn voorbeelden van oorlogstactieken die humanitaire rampen tot gevolg hebben.

Ook als het geen humanitaire ramp wordt genoemd, zijn de gevolgen van een gewapend conflict ernstig. Met name de gezondheidszorg. Omdat de gevolgen zo lang doorwerken, zie je dat een conflict steeds weer oplaait als er geen echte oplossing voor de oorzaak wordt gevonden.

Minder dan één procent van deze vluchtelingen is asielzoeker, omdat de meeste te arm zijn voor zo'n reis. Als ze in het eigen land blijven, noem je hen ontheemden. Als ze naar een ander land gaan, noem je hen vluchtelingen.

Economische gevolgen

Doordat geld dat aan wapens wordt uitgegeven kan dat geld niet worden besteed aan onderwijs, landbouw of wegen. Kortom: de oorlog verlamt de economie.

Mensen kunnen niet meer werken, omdat ze moeten vechten of vluchten.

Bovendien droogt het toerisme als inkomstenbron op.

Veel oorlogen worden gefinancierd door de verkoop van drugs, diamanten, olie en hout.

Demografische gevolgen

We spreken van een genocide, als er een poging tot vernietiging van een volk, ras of groep mensen wordt gedaan. Dit kan door de leden van die groep te doden of deporteren. Wanneer er bij een conflict veel slachtoffers zijn gevallen, kun je dat zien aan de grafiek van de leeftijdsopbouw. In de grafiek is dan een diepe inkeping te zien. Onder de inkeping zie je vaak een uitstulping: de vrede wordt gevierd met een babyboom. (geboortegolf).

Leerdoelen

- ☐ Je weet wat de gevolgen van conflicten zijn ———> Humanitaire rampen, asielzoekers of babyboom.
- ☐ Je begrijpt het verband tussen oorlogstactieken en humanitaire rampen ———> Oorlogstactieken zijn bijvoorbeeld kindsoldaten en massamoorden en humanitaire rampen zijn weer de gevolgen van die oorlogstactieken.
- ☐ Je kunt uit een bevolkingsgrafiek informatie halen over conflicten uit het verleden ———> Bij een inkeping zijn er veel slachtoffers gevallen en onder de inkeping zie je vaak een uitstulping, dat noem je een babyboom.